

LIPUTUSOHJE 2020 FLAGGREGLEMENTE

Veneily-yhdistyksen lippu Båtföreningens flagga
(Perälippu) (Akterflagga)

Veneenomistajan viiri
Båtgägarvimpel

Kunniajäsenen viiri
Hedersledamotsvimpel

Kommodorin viiri
Kommodorsvimpel

Varakommodorin viiri
Vicekommodorsvimpel

Kilpailulautakunnan viiri
Prisnämndsvimpel

LIPUTUSOHJE 2020

SUOMEN PURJEHDUS JA VENEILY RY
LIPPUKOMITEA

FLAGGREGLEMENTE 2020

SEGLING OCH BÅTSPORT I FINLAND RF
FLAGGKOMMITTÉ

Purjevene juhraliputuksessa
Festflaggad segelbåt med toppflagga

Kuvitus: Heikki O. Jokinen, Hannu Hillo
Taitto: Hannu Hillo, Atte Kalke
Kakkoskansi:
Pursiseuralippu ja siitä johdetut viirit sekä juhraliputettu purjevene huippulippuineen
Painopaikka:
Viides, tarkistettu painos 2020

Illustrationer: Heikki O. Jokinen, Hannu Hillo.
Ombrytning: Hannu Hillo, Atte Kalke
Pärmbild z:
Segelklubbflaggan med ur den härledda vimplar samt festflaggad segelbåt med toppflagga.
Tryckort:
Femte, korrigerade upplagan 2020

SISÄLLYS / INNEHÅLL

JOHDANTO	5	INLEDNING	22
PERÄLIPPU	6	AKTERFLAGGAN	23
Suomen lippu	6	Finlands flagga	23
Veneseuralippu	6	Båtklubbflaggan	23
Veneseuralipun synty ja historia	7	Båtklubbflaggans tillkomst och historia	24
Lipun paikka ja koko	8	Flaggans plats och storlek	25
Liputusajat	9	Flaggning och flaggtid	26
VIERAAN MAAN LIPUT	10	FRÄMMANDE NATIONS FLAGGA	27
Kohteliaisuuslippu	10	Artighetsflagga	27
Kansallisuuden ilmaiseminen	10	Tillkännagivande av nationalitet	27
LIPUN KÄYTTÖ		FLAGGNING VID SPECIELLA	
ERIKOISTILANTEISSA	11	TILLFÄLLEN	28
Lippu-tervehdys	11	Flagghälsning	28
Suruliputus	11	Sorgflaggning	28
Juhlaliputus	12	Flaggning över topp	28
VIIRIT	13	VIMPLAR	29
Viirien merkitys	13	Vimplarnas betydelse	29
Viirityypit ja arvojärjestys	13	Vimplar och deras rangordning	30
Viirien käyttö	14	Vimplarnas användning	31
ERIKOISLIPUT JA -VIIRIT	14	SPECIALFLAGGOR OCH -VIMPLAR	31
Tunnusviirit	14	Deltagar- och evenemangsvimplar	31
Mainosliput	15	Texthänvisningar	32
Merirosvolippu	15	Reklamflaggor	32
Euroopan Unionin lippu	15	Sjörövarflagga	32
Viestiliput	15	Europeiska Unionens flagga	32
tekstiviitteet	15	Signalflaggor	32
ESIMERKKEJÄ LIPPUJEN JA VIIRIEN		FLAGGORNAS OCH VIMPLARNAS	
PAIKOISTA	16	PLACERING	17
LIPPUJEN JA VIIRIEN		FLAGGORNAS OCH VIMPLARNAS	
TAVALLISIMMAT PAIKAT ERI		VANLIGASTE PLATS PÅ OLIKA	
VENETYPPEISSÄ	18	BÅTAR	20

LIPUTUSOHJE

Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n hallitus on hyväksynyt tämän liputusohjeen jäsenseuroissaan noudatettavaksi 1.1.2021 alkaen.

JOHDANTO

Merellinen liputuskäytäntö on kansainvälistä ja niin vakiintunutta, että esimerkiksi asetuksessa liputuksesta Suomen lipulla ei katsota tarpeelliseksi paneutua yksityiskohtiin, vaan todetaan vain: "Valtion aluksen liputtamisessa on noudatettava kansainvälistä tapaa."

Lippujen ja viirien käyttö aluksilla on elinvoimainen perinne. Se on pystynyt helposti mukautumaan alusten muuttumiseen purjelaivoista autolautoiksi ja huvi-veneiksi. Elinvoimaisuus johtunee siitä, että lippu on aina ollut niin maissa kuin merelläkin vahva tunnus, johon liittyy voimakas tunnelataus. Lippu kertoo mistä maasta vene on kotoisin ja veneily-yhdistyksen lippu kertoo lisäksi, mihin seuraan vene on rekisteröity. Mitä suurempi on käytössä oleva laiva tai vene ja mitä kauemmaksi lähdetään sisäisimmiltä vesiltä ja kotoisilta rannoilta, sitä tärkeämmäksi tulee oman lipun näyttö.

Vastaavasti veneen viirit voivat kertoa paljon sellaisille, jotka osaavat lukea niiden sanomaa. Yksi liputuksen perussäännöistä on, että käytetään vain sellaisia lippuja ja viirejä, joilla on merkitys.

Merellinen liputuskäytäntö voidaan jakaa kahteen osaan:

1. Perälippua koskeva osa on tietyiltä osin tiukasti laeilla säädeltyä. Kaikkien maiden lainsäädäntö noudattaa tässä asiassa kansainvälistä merioikeusyleissopimusta.¹⁾ Niissä tämän ohjeen kohdissa, jotka perustuvat lainsäädäntöön ja joita kaikilla aluksilla on noudatettava, on viittaus kyseiseen lakiin, asetukseen tai viranomaislausuntoon.
2. Valtaosa liputustavoista perustuu kuitenkin vuosisatojen kuluessa muodostuneeseen käytäntöön. Sen noudattaminen ei ole pakollista, mutta se on osa hyvää merimiestapaa ja myös yksi niistä asioista, joiden mukaan niin kanssaveneilijät kuin ammattimerenkulkijatkin helposti muodostavat käsityksensä veneilijän tiedoista. Tätä laissakin mainittua "kansainvälistä tapaa", lisättyä suomalaisten

omalla viireihin liittyvällä käytännöllä, pyritään tässä liputusohjeessa selvittämään yksityiskohtaisesti.

Alkuperäinen ohje vuodelta 2004 oli tarkastettavana Merenkululaitoksessa, Merivoimissa, Rajavartiolaitoksessa ja Tullihallituksessa sekä useilla liputuksen asiantuntijoilla. Tämän Liputusohjeen on laatinut Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n lippukomitea edellisen liputusohjeen 2012 pohjalta.

Lippukomitea on päivittänyt tämän Liputusohje 2020:n vastaamaan laki- ja organisaatiomuutoksia sekä muuttuneita viranomaispäätöksiä ja täsmentänyt muutamia vuosien aikana epäselviksi osoittautuneita kohtia. Lippukomitean jäseninä ovat puheenjohtaja Hannu Hillo, varapuheenjohtaja Lauri Helaniemi, Ari Mäkelä ja Peter Wirbergh. Lippukomitea antaa neuvoja liputusta ja lippuja koskevista asioista. Siihen saa yhteyden Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n toimiston kautta; toimisto@spv.fi.

PERÄLIPPU

SUOMEN LIPPU

Huviveneessä Suomen lippuna voidaan käyttää joko Suomen kansallislippua tai veneily-yhdistyksen lippua.²⁾ Jotta vene olisi suomalainen ja saisi käyttää perälippuna Suomen lippua, on sen oltava yli 60-prosenttisesti suomalaisomistuksessa. Suomalaisina pidetään tässä yhteydessä Suomen kansalaisia sekä Suomessa rekisteröityjä oikeushenkilöitä Merilaki (1994/674) § 1³⁾. Lippukomitea suosittelee veneseuran lipun käytön yhteydessä tulkitsemaan suomalaiseksi oikeushenkilöksi sellaiset yritykset ja yhteisöt, joista vähintään 60% omistavat Suomen kansalaiset.³⁾

Liikenne- ja viestintäministeriö voi hakemuksesta myöntää tietyin edellytyksin Suomen lipun käyttöoikeuden myös Suomessa vakituisesti asuvien Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten omistamiin Suomeen rekisteröityihin veneisiin.⁴⁾ Veneily-yhdistyksen (josta jatkossa käytetään nimitystä veneseura) jäsenyyden osoittamiseksi voi muun maan lipun alla purjehtivassa veneessä käyttää veneseuran veneen omistajan viiriä tai Suomen Purjehdus ja Veneilyn kerhoviiriä.⁵⁾

VENESEURALIPPU

Veneseuralippu on kansallislipun veroinen Suomen lippu, jota voi käyttää sekä Suomessa että ulkomailla. Maailman merillä suositellaan kansallislipun käyttämistä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää yhdistysrekisteriin merkitylle veneily-yhdistykselle oikeuden käyttää Suomen lipusta annetun lain (380/1978) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua erikoislippua, jonka Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa. Tässä erikoislipussa on veneseuralle hyväksytty, muista seuroista erottuva lippumerkki. Ainoastaan vahvistettujen veneseuralippujen käyttö on sallittua.⁶⁾ Veneseurat pitävät rekisteriä jäsentensä veneistä. Seurojen venetodistukset, ovat muun muassa todistus siitä, että vene saa käyttää veneseuralippua.

Vene saa olla vain yhden veneseuran rekisterissä ja käyttää vain kyseisen seuran lippua, vaikka omistaja olisikin usean seuran jäsen.

Veneseuran rekisterissä olevassa suomalaisessa veneessä saa käyttää seuran veneseuralippua

- kun veneessä on katsastuksen perusteella saatava voimassa oleva venetodistus ja
- kun veneessä on mukana päällikkönä tai miehistön jäsenenä rekisteröintiseuran jäsen.

Veneseuralippua ei saa käyttää rekisteröidyssäkään veneessä

- jos mukana ei ole rekisteröintiseuran jäsentä,
- jos vene on kaupallisessa käytössä
- tai jos vene on viranomaisen katsastama kaupalliseen liikenteeseen, esimerkiksi yhteysveneeksi, riippumatta siitä, peritäänkö kuljetuksesta maksua.

Veneessä, joka ei ole veneseuran rekisterissä, ei saa käyttää sen veneseuralippua. Veneseurojen apuveneissä saa käyttää veneseuralippua vain, jos ne ovat veneseuran rekisterissä. Veneseuran viirien käyttö on sallittua kaikissa edellä mainituissa tapauksissa⁵⁾. Veneseuralippua saa käyttää myös veneseuran maatukikohdissa. Ahvenanmaalaisilla veneseuroilla on oikeus käyttää maakuntahallituksen hyväksymää Ahvenanmaan lipusta johdettua veneseuralippua.⁷⁾

VENESEURALIPUN SYNTY JA HISTORIA

Nyländska Jaktklubben sai ensimmäisenä suomalaisena veneseurana veneseuralipun vuonna 1861. Lipun esikuvana oli Pietarin Jokipursiseuran vain vuotta vanhempi valkopohjainen siniristilippu, jonka tangonpuoleisessa valkoisessa yläkentässä oli Pietarin kaupungin vaakuna. Venäjän Meriministeriö suunnitteli NJK:lle lipun, jonka kulmassa oli Uudenmaan läänin vaakuna. Sen hyväksyi Venäjän keisari Aleksanteri II yhdessä seuran sääntöjen kanssa. Kenraaliamiraali suuriruhtinas Konstantin vahvisti päätöksen allekirjoituksellaan.

Useimmat autonomian aikana perustetut pursiseurat saivat myöhemmin käyttöönsä samanlaisen siniristilipun varustettuna oman lääninsä tai kaupunkinsa

vaakunalla. Vastaava käytäntö vallitsi Venäjän keisarikunnassa aina Tyynenmeren rannikkoa myöten. Lippu oli Venäjän meriministeriön vahvistama, sen tarkoitus oli osoittaa, että kyseessä oli venäläinen huvialus, jolta ei vaadittu normaaleja merenkulku- ja sata-mamaksuja eikä tullimuodollisuuksia. Lippu oli kauppalipun veroinen kansallistunnus.

Suomeen oli 1900-luvun puolelle tultaessa perustettu yli 30 purjehdusseuraa, suunnilleen saman verran kuin muualla Venäjän keisarikunnassa yhteensä. Suomalais-ten purjehdusseurojen lippu tulikin Itämeren alueella niin tutuksi, että sitä alettiin pitää Suomen lippuna. Sen vuoksi annettiin 1910 armollinen käsky, jolla Venäjän keisari-kunnan kaikkien purjehdusseurojen piti sijoittaa lippujensa yläkulmaan Venäjän kauppali-pun trikolorin värit ja siirtää seuratunnus lipun alakulmaan.

Toimenpiteellä haluttiin tietenkin konkreettisesti osoittaa, että Suomi monista itsenäistymispyrkimyksistään huolimatta kuului Venäjän imperiumiin.

Se oli tyyppillinen ns. sortokauden venäläistämispöytäkirjan ilmenemismuoto.

Tätä lippua suomalaiset purjehtijat nimittivätkin sen vuoksi ”orjalipuksi”. Se oli käytössä vuosina 1910 – 1917.

Keisarivallan kaaduttua Venäjän vallankumoukseen, veneseuralipun vaakunatunnus siirrettiin taas entiselle paikalleen valkoiseen yläkenttään. Tässä muodossa lippu pysyi kaksi vuotta 1917 – 1919.

Suomen kansallislipun tultua hyväksytyksi, veneseuralippu erotettiin siitä sinisen ristin päälle sijoitetulla kapeammalla valkoisella ristillä. Tämä nykyinen veneseura-lippumme syntyi vuonna 1919.

Suomalaisen veneseuralipun asema on vahvistettu uudelleen vuonna 1978 lailla Suomen lipusta ja 1983 asetuksella huvialusten lipuista.

Vuonna 2020 maassamme oli noin 340 veneseuraa, joilla on virallisesti vahvistettu veneseuralippu. Tämä veneseuralippujärjestelmä on ainutlaatuinen ja myös maailman suurin. Suuri osa lipuista on edelleen varustettu seuran kotiseudun vaakunatunnuksella kuten Aleksanteri III vuonna 1890 määräsi.

LIPUN PAIKKA JA KOKO

Veneen arvokkain paikka on sen perä. Niinpä perälipun tulisi muita lippuja ja viirejä suurempana olla perässä olevassa 10–15 astetta kallistetuissa lipputangossa. Satamassa se on aina mahdollista ja useimmissa venetyypeissä lippu sopii perätankoon myös merellä. Silloin tangon tulee olla sellaisessa paikassa, ettei lippu häiritse perävalon näkymistä eikä se pääse likaantumaan pakokaasuista tai koskettamaan joitain likaavia esineitä, kuten kaiteeseen kiinnitettyä perämootoria.

Perätangon käytön esteenä merellä voivat olla esimerkiksi purjeveneessä pitkä matalalla oleva puomi, joka ottaisi lipputankoon kiinni, tai moottoriveneessä korkea kansirakennelma, joka aiheuttaa kulussa lipun kiertymisen lipputangon ympäri, jolloin lippu ei voi täyttää sen tärkeintä tehtävää, näkymistä.

Jos lippua ei kulussa voi pitää perätangossa, voi sitä pitää

- ketsissä ja joolissa mesanimaston huipussa, jossa on usein sitä varten sopiva jatke,
- kahveli- tai varpatankorikatassa veneessä mesaani- tai ainoan maston kahvelissa tai varpatangossa,
- moottoriveneen merenkulkumaston kahvelissa,
- moottoriveneen selvästi taaksepäin kallistetun tai putkirakenteisen riittävän korkean varustekaaren keskelle kiinnitetyssä lippuliinassa.

Lippua ei voi pitää

- perämaston huipussa, jos masto on kuten kuunarilla pitempi tai yhtä pitkä kuin muut mastot,
- purjeveneiden peräharuksessa, sillä lipputervehdys ja suruliputus eivät tällöin onnistu,
- moottoriveneen maston huipussa,
- moottoriveneen antennissa tms.

Pienessä purjeveneessä, jolla kaatuminen on tavanomaista, ei käytetä lippua.

Lipun kooksi ja lipputangon pituudeksi suositellaan seuraavaa:

Veneen pituus	Lipun koko	Lipputangon pituus
alle 7 m	33 cm x 54 cm	80 cm
	44 cm x 72 cm	100 cm
7 – 10 m	55 cm x 90 cm	120 cm
10 – 12 m	66 cm x 108 cm	145 cm
12 – 15 m	80 cm x 131 cm	175 cm
yli 15 m	100 cm x 163 cm	210 cm

Kahvelissa ja mesanimaston huipussa voi käyttää suunnilleen saman kokoista lippua.

Perälipputangossa lipun yläreunan pystytäisyyden kannesta tulisi olla vähintään 10 cm pitempi kuin tangossa käytettävän lipun lävistäjä.

Lipun on aina oltava puhdas ja ehjä.

LIPUTUSAJAT

Kulussa olevassa veneessä pidetään perälippu nostettuna koko ajan vuorokauden ajasta riippumatta. Pitkillä avomeripurjehduksilla voi kuitenkin lipun pitää laskettuna, jos muita aluksia ei ole näkyvissä.

Kiinnitetyssä (satamassa, poijussa, ankkurissa) miehitetyssä veneessä ja vene-seuran maatukikohdassa lippu nostetaan kello 08.00 ja lasketaan auringon laskiessa, kuitenkin viimeistään kello 21.00.

Juhannusyönä lippu pidetään nostettuna koko yön.⁸⁾ Jos näkyvissä on sota-alus, suoritetaan lipunnosto ja -lasku sen mukaan.

Lipun käyttökausi veneessä ei ole riippuvainen seuran keväisistä ja syksyisistä lipun nosto- ja laskujuhllisuuksista.

Suomen aluevesillä järjestetyissä purjehduskilpailuissa ei veneessä yleensä pidetä lippua kilpailun aikana. Lipun käytöstä määrätään kilpailuohjeissa. Jos osakin kilpailureitistä ulottuu kansainvälisille tai toisen valtion vesialueille, on perälippu pidettävä koko ajan nostettuna.

Ulkomaanpurjehduksilla voi liputusajoissa noudattaa maan tapaa, mutta lipun laskeminen viimeistään pimeän tullen osoittaa hyvää merimiestapaa.

VIERAAN MAAN LIPUT

KOHTELIAISUUSLIPPU

Muun maan aluevesillä pidetään kyseisen maan pienoiskauppallippua perästä katsottuna oikeanpuoleisessa saalingissa. Mahdolliset viirit siirretään tällöin vasempaan saalinkiin. Moottoriveneessä voi lippua pitää saalingin puuttuessa merenkulkumaston huipussa. Jos tämäkään ei ole mahdollista, lippu voi olla esimerkiksi ohjaamon katolla olevassa pikkutangossa, kunhan se ei ole arvokkaammassa paikassa kuin perälippu.

Kohteliaisuuslippu on myös kansallisuuslippu. Siksi sitä käytetään vain perälipun ollessa nostettuna. Se nostetaan aamulla perälipun jälkeen ja lasketaan illalla ennen perälippua. Vain yhtä kohteliaisuuslippua pidetään kerrallaan nostettuna.

Siirryttäessä maasta toiseen lippu vaihdetaan rajalla. Kohdemaan kohteliaisuuslippu voidaan haluttaessa nostaa lähtöpäivänä viimeisessä kotimaan satamassa ja laskea illalla, kun on saavuttu ensimmäiseen kotimaan satamaan. Avomerellä ei yleensä käytetä kohteliaisuuslippua.

KANSALLISUUDEN ILMAISEMINEN

Purjehtiessaan vieraan maan lipun alla esimerkiksi vuokraveneellä, voi suomalainen osoittaa kansallisuutensa nostamalla Suomen pienoiskansallislipun vasempaan saalinkiin. Veneseuralippua ei käytetä tähän tarkoitukseen.

Tällöin tässä saalingissa ei pidetä viirejä.

Jos suomalaisessa veneessä on ulkomaalainen vieras, voi hänelle osoittaa kohteliaisuutta nostamalla vieraan kauppalippu vasempaan saalinkiin.

Jos vieraita on kahdesta eri maasta, heidän lippujaan tulisi pitää vierekkäin omista nostimissaan. Nämä liput nostetaan kohteliaisuuslipun tapaan perälipun jälkeen ja lasketaan ennen perälippua.

LIPUN KÄYTTÖ ERIKOISTILANTEISSA

LIPPUTERVEHDYS

Kulussa oleva vene voi tervehtiä kansainvälisen tavan mukaisesti lipullaan sellaista kulussa olevaa sota-alusta, jonka mastossa on päällikköysviiri.

Tällaiseksi alukseksi lasketaan myös tasavallan presidentin vene. Lipputervehdys suoritetaan vain lähietäisyydeltä ja olosuhteiden sen turvallisesti salliessa.

Lipputervehdyksessä lippu lasketaan partaan tasalle ja odotetaan, kunnes tervehdittävä on vastannut omalla lipullaan, jonka jälkeen lippu nostetaan takaisin ylös. Tervehdys voidaan suorittaa myös irrottamalla tanko lippuineen telineestään ja pitämällä tankoa vaakatasossa vanaveden suuntaan.

Mesaanimaston huipussa tai kahvelissa olevalla lipulla tervehditään laskemalla se alas noin kolmanneksen verran.

Lipulla voi tervehtiä myös siviilialusta, kuten esimerkiksi saman seuran venettä.

Tervehtiminen on vapaaehtoista, mutta tervehdykseen vastaaminen on velvollisuus.

SURULIPUTUS

Suruliputuksessa lippu nostetaan ensin ylös ja lasketaan sitten muutaman sekunnin kuluttua noin kolmanneksen lipputangon tai mesaanimaston pituudesta. Suruliputuksen päättyessä lippu nostetaan myös ensin ylös ja lasketaan se sitten alas.

Kiinnitetty vene noudattaa maissa suoritettavaa yleistä tai yksityistä suruliputusta. Suruliputettaessa veneen omistajan kuolin- ja hautajaispäivänä, pidetään myös hänen henkilökohtaisia viirejään puolitangossa.

Kulussa oleva vene suruliputtaa ainoastaan, jos veneessä on vainaja. Vietäessä tuhkauurna haudattavaksi mereen, suruliputus aloitetaan aamulla, jos kysymyksessä on vainajan oma vene. Muussa tapauksessa se aloitetaan, kun urna tuodaan veneeseen.

Suruliputus päättyy, kun uurna on haudattu tai tuhka siroteltu veteen.

Kohdattaessa suruliputettu alus, on huomaavaista laskea oma lippu tervehdys-asentoon ohittamisen ajaksi.

JUHLALIPUTUS

Veneeseen voidaan nostaa juhlaiputus yleisinä liputuspäivinä, veneseuran juhlissa, omistajan tai veneen merkkipäivinä ja muissa juhlatilaisuuksissa.

Liput asetetaan huvialuksissa ja kauppalaivastossa yleisesti noudatettavan tavan mukaan keulasta lukien järjestykseen A, B, C, 1, D, E, F, 2, G, H, I, 3, J, K, L, 4, M, N, O, 5, P, Q, R, 6, S, U, V, 7, W, Y, Z, 8, ensimmäinen korvausviiri, toinen korvausviiri, kolmas korvausviiri. Tarvittaessa voidaan käyttää useampia viestilippusarjoja, mutta useimmissa veneissä ei tarvita edes yhden sarjan kaikkia lippuja.

Myös Suomen merivoimien ja muiden valtion alusten noudattamaa järjestystä A, B, 1, C, D, 2,... käytetään ja eri maissa noudatettavassa lippukulttuurissa on muitakin tapoja.

Kirjaimia T ja X sekä vastausviiriä ei käytetä. Jos perässä jää viimeiseksi numero-viiri, voi sen korvata lipulla, jotta viiri ei koskettaisi kantta. Juhlaiputus kiinnitetään perässä perälipun tason alapuolelle siten, että mastosta perään johdetut liput ovat oikein päin eivätkä ylösalaisin.

Kansallisina liputuspäivinä, kuten juhannuksena, voi maston huipussa viestilippuja ylempänä pitää kansainvälisen tavan mukaan liputuksen aihetta osoittamassa Suomen kansallislippua tai veneseuralippua. Veneseuran juhlissa ja yksityisissä juhlatilaisuuksissa huippulippuna voi olla veneseuralippu.

Jos veneessä on tapana pitää 1. ryhmän viiriä (ks. seuraava luku) maston huipussa, se jää paikalleen huippulipun viereen. Muut viirit jäävät tavallisille paikoilleen.

Kun veneet ulkomaan satamassa liputtavat kansallisena juhlapäivänään, on kohteliaasta tehdä samoin. Tällöin pidetään huippulippuna kyseisen maan kauppalippua ja kohteliaisuuslippu lasketaan.

Juhlaiputusta pidetään vain perälipun ollessa nostettuna. Se nostetaan perälipun jälkeen ja lasketaan ennen sitä, jollei veneessä ole niin suurta miehistöä, että se voidaan nostaa ja laskea yhtäkaaa perälipun kanssa.

Yleensä juhlaiputusta käytetään vain kiinnitetyssä veneessä. Poikkeuksena voi olla esimerkiksi veneiden paraati.

Kun veneessä on juhlaiputus, on kansi luonnollisesti hyvässä järjestyksessä, purjeet siististi käärittyinä ja esimerkiksi kuivumassa olevat pyyhkeet sisätiloissa.

VIIRIT

VIIRIEN MERKITYS

Veneessä käytettävät viirit osoittavat sen päällikön tai omistajan jäsenyyksiä, tutkintoja ja harrastuksia. Kulussa olevassa tai miehitetyssä kiinnitetyssä veneessä käytetään vain sellaisia viirejä, joihin sen kulloinkin päällikkö on oikeutettu. Miehittämättömässä kiinnitetyssä veneessä käytetään sen omistajan tai haltijan viirejä. Kaikilla viireillä tulee olla jokin merkitys.

Joihinkin tilanteisiin liittyviä hupi- tai mainoslippuja voidaan haluttaessa pitää vasemmassa saalingissa. Lasten iloksi tarkoitetut tuulipussit ja vastaavat sopivat parhaiten peräharukseen.

VIIRITYYPIT JA ARVOJÄRJESTYS

Viirit jaetaan arvojärjestykseltään seuraaviin ryhmiin, joka on myös niiden nostojärjestys:

1. ja arvokkain ryhmä, joka on aina muita viirejä ylempänä

- Veneseuralipusta johdetut viralliset viirit:
 - kommodorin viiri
 - varakommodorin viiri
 - veneenomistajan viiri
 - kilpailulautakunnan viiri
 - kunniajäsenen viiri

2. ryhmä

- Valtakunnallisten liittojen ja yhdistysten tutkinto- ja pätevyysviirit, kuten
 - Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n veneilijä- ja venepäällikköviirit
 - Suomen Navigaatioliiton laivuriviirit
 - Suomen Partiolaisten kippariviiriNämä viirit eivät välttämättä ilmaise jäsenyyttä kyseisessä yhdistyksessä.
- Valtakunnallisten liittojen ja yhdistysten jäsentunnuksina käytetyt viirit, kuten
 - Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n kerhoviirit
 - Merikarhujen viiritNämä viirit voivat ilmaista jäsenyyden lisäksi myös aseman yhdistyksessä.

3. ryhmä

- Varustamoviirit, jotka osoittavat veneen omistajan, kuten
 - venevuokraamon viirit
- Tehtäväviirit, jotka osoittavat, että vene tai sen miehistö on sitoutunut toimimaan jossain tehtävässä, kuten
 - partiolaisten Nodu (vesistötutkimus) -viiri
- Henkilö-, vene- ja vapaamuotoiset yhteisöviirit.

VIIRIEN KÄYTTÖ

Viirejä pidetään korkeintaan kolme päällekkäin arvojärjestyksessä perästä katsottuna oikeassa saalingissa. Jos saalingissa on kaksi nostinta, voi viirejä pitää myös rinnakkain. Ulompi nostin on tällöin arvokkaampi kuin sisempi.

Kun käytetään kohteliaisuuslippua, siirretään viirit vasempaan saalinkiin. Purjeveneessä voi yhtä 1. ryhmän viiriä pitää myös ainoan tai isonmaston huipussa. Moottoriveneessä, jossa ei ole saalinkeja, voi pitää yhtä viiriä merenkulkumastossa tai ohjaamon katolla olevassa pikkutangossa.

Viirejä voi pitää nostettuna vuorokaudenajasta riippumatta vaikka koko purjehduskauden ajan kyseisen yhdistyksen sääntöjä noudattaen. Telakoidussa veneessä ei käytetä viirejä.

Myös muun kuin veneen rekisteröintiseuran viirejä voi käyttää. Samaan sarjaan kuuluvia viirejä käytetään vain yhtä kerrallaan, ei siis esimerkiksi saman veneseuran kommodorin ja veneenomistajan viirejä. Ulkomaisia viirejä käytetään samoin kuin suomalaisia, mutta vastaavaa suomalaista viiriä alempana. Päällikkö voi valita viireistään, mitä hän kulloinkin haluaa käyttää ja voi myös valita viirien keskinäisen arvojärjestyksen kunkin ryhmän puitteissa.

Käytettävien viirien tulee aina olla puhtaita ja ehjiä. Viirit kestävät käytössä paljon kauemmin, jos ne ottaa pois silloin, kun vene on kotisatamassa.

ERIKOISLIPUT JA -VIIRIT

TUNNUSVIIRIT

Purjeveneessä on kilpailu-, eskaaderi- ja tapahtumaviirien yleisin paikka peräharuksessa, toisinaan myös vasemmassa tai oikeassakin saalingissa.

Moottoriveneessä näitä viirejä voidaan pitää vastaavasti saalingissa, pienessä viiritangossa tai antennissa. Tunnusviirejä ei pidetä kohteliaisuuslippua tai virallisia

viirejä arvokkaammassa paikassa. Tapahtuman järjestäjä antaa kulloinkin ohjeet viirin paikasta.

Viirejä käytetään yleensä lähinnä tapahtuman aikana, mutta mikään ei estä niiden käyttöä pitempäänkin. Ne voivat liehua vuorokaudenajasta riippumatta.

MAINOSLIPUT

Sponsorien tms. mainoslippuja ei saa käyttää perälippuna.²⁾ Kiinnitetyssä purjeveneessä niiden yleisin paikka on keulaharuksessa. Jos lippuja halutaan käyttää myös kulussa, pidetään niitä vasemmassa saalingissa.

MERIROSVOLIPPU

Veneessä ei pidetä merirosvolippua missään paikassa, sillä julmien tappajien ja kiduttajien pääkalloituksen käyttö veneessä lasten iloksi on irvokasta ja osoittaa erittäin huonoa merimiestapaa. Merirosvothan ryöstävät edelleenkin laivoja ja veneitä ja surmaavat niiden miehistöjä kaikilla maailman merillä, jopa Välimerellä ja Itämerellä.

EUROOPAN UNIONIN LIPPU

Euroopan Unionin sinistä tähtilippua ei voi pitää perälippuna, sillä se ei korvaa merioikeusyleissopimuksen tarkoittamaa kansallislippua. Sitä voi haluttaessa käyttää viirien tapaan.^{1) 2) 9)}

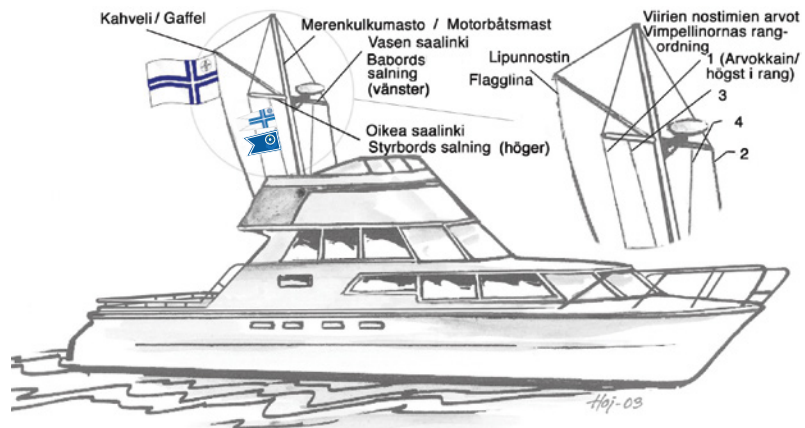
VIESTILIPUT

Viestilippuja pidetään tarvittaessa purjeveneessä vasemmassa saalingissa ja moottoriveneessä mahdollisimman näkyvässä paikassa, esimerkiksi merenkulkumastossa.

TEKSTIVIITTEET

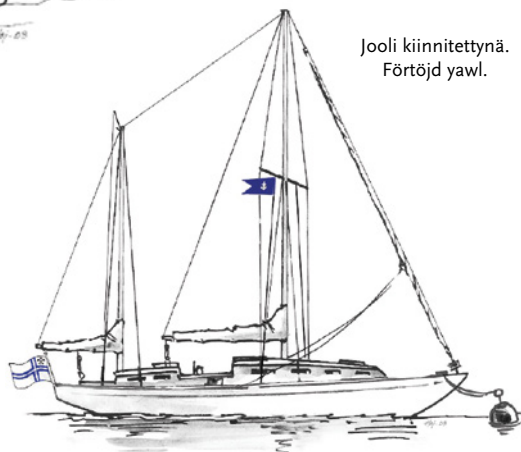
- 1) Kansainvälinen merioikeusyleissopimus SopS 50/1996
- 2) Laki Suomen lipusta 380/1978
- 3) Merilaki (1994/674)
- 4) Valtioneuvoston asetus merilain 1 luvun 1 ja 1 a §:n soveltamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 1198/2018
- 5) Neuvottelut Merenkululaitos / Lippukomitea 24.3.2003 ja 27.11.2006
- 6) Valtioneuvoston asetus huvialusten lipuista annetun asetuksen muuttamisesta 1191/2018
- 7) Landskapslag om Ålands flagga 41/1992
- 8) Asetus liputuksesta Suomen lipulla 383/1978
- 9) EU:n komission lausunto D(2001) PL1590031

ESIMERKKEJÄ LIPPUJEN JA VIIRIEN PAIKOISTA

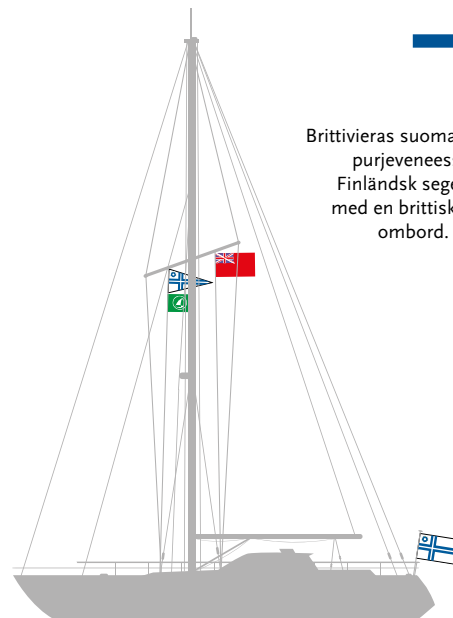

Moottorivene kulussa, korkea kansirakennelma. Motorbåt under gång, hög överbyggnad.

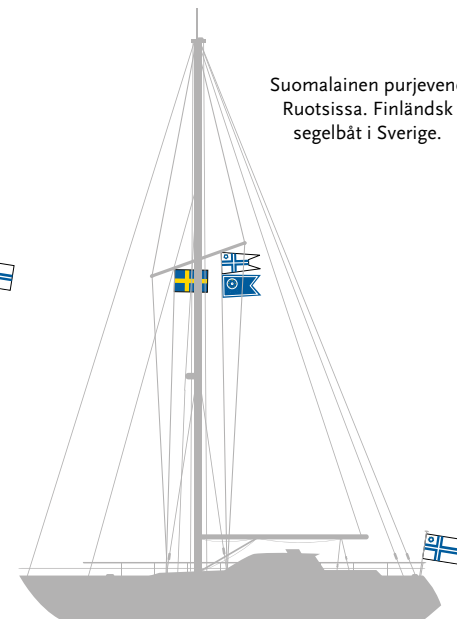
Pieni moottorivene. Liten motorbåt.

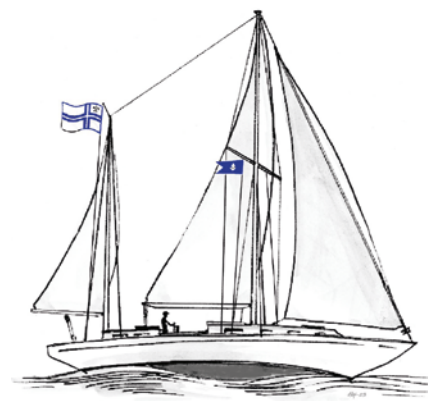
FLAGGORNAS OCH VIMPLARNAS PLACERING

Brittivialas suomalaisessa purjeveneessä. Finländsk segelbåt med en brittisk gäst ombord.

Suomalainen purjevene Ruotsissa. Finländsk segelbåt i Sverige.

Jooli kulussa. Yawl under gång.

LIPPUJEN JA VIIRIEN TAVALLISIMMAT PAIKAT ERI VENETYYPEISSÄ

	YKSIMASTOINEN PURJEVENE	KAHVELIRIKATTU PURJEVENE	KETSI JA JOOLI	MASTOLLINEN MOOTTORIVENE	PIENI MOOTTORIVENE	VUOKRAVENE
PERÄLIPPU	Lipputangossa	Lipputangossa tai kahvelissa	Lipputangossa tai mesaanimaston huipussa	Lipputangossa tai merenkulkumaston kahvelissa	Lipputangossa	Vuokraajamaan kauppalippu
KOHTELIAISUUS- LIPPU	Yksin oikeassa saalingissa		Yksin keulamaston oikeassa saalingissa	Yksin oikeassa saalingissa, merenkulkumaston huipussa tai ohjaamon pikkutangossa	Ei käytetä	Yksin oikeassa saalingissa, jos vuokrausmaan ulkopuolella
VIERAAN KAUPPALIPPU	Yksin tai kaksi vierekkäin vasemmassa saalingissa			Vasemmassa saalingissa		Suomen kansallislippu yksin vasemmassa saalingissa
VIIRIT	Maston huipussa tai oikeassa saalingissa. Jos kohteliaisuuslippu, vasemmassa saalingissa		Keulamaston huipussa tai oikeassa saalingissa. Jos kohteliaisuus- lippu, vasemmassa saalingissa	Oikeassa saalingissa. Jos kohteliaisuuslippu, vasemmassa saalingissa. Jos ei saalinkia, yksi viiri merenkulkumaston huipussa	Ei käytetä	Vuokraajan viirit oikeassa saalingissa
VIESTILIPUT	Vasemmassa saalingissa			Vasemmassa saalingissa tai maston huipussa	Ei yleensä käytetä	Vasemmassa saalingissa
KILPAILUN TUNNUSVIIRI	Peräharuksessa	Vasemmassa saalingissa	Peräharuksessa	Vasemmassa saalingissa	Ei yleensä käytetä	
MAINOSLIPUT	Kiinnitettynä keulaharuksessa, kulussa vasemmassa saalingissa			Vasemmassa saalingissa	Ei yleensä käytetä. Ei lipputangossa	Ei yleensä käytetä

FLAGGORNAS OCH VIMPLARNAS VANLIGASTE PLATS PÅ OLIKA BÅTAR

	SEGELBÅT MED EN MAST	GAFFELRIGGAD SEGELBÅT	KETCH OCH YAWL	MOTORBÅT MED MAST	LITEN MOTORBÅT	HYRD BÅT
AKTERFLAGGA	På flaggstång	På flaggstång eller i gaffeln	På flaggstång eller i mesanmastens topp	På flaggstång eller i motorbåtsmastens gaffel	På flaggstång	Uthyrarlandets handelsflagga
ARTIGHETS- FLAGGA	Ensam under styrbords salning		Ensam under främre mastens styrbords salning	Ensam under styrbords salning, i motorbåts- mastens topp eller på liten flaggstång på taket	Används inte	Ensam under styrbords salning om man seglar utanför uthyrarlandet
UTLÄNSK GÄSTS HAN- DELSFLAGGA	Ensam eller två bredvid varandra under babords salning			Under babords salning		Finlands national- flagga ensam under babords salning
VIMPLAR	I masttoppen eller under styrbords salning. Om man för artighetsflagga, under babords salning		I främre mastens topp eller under styrbords salning. Om man för artighetsflagga, under babords salning	Under styrbords salning. Om man för artighetsflagga, under babords salning. Om inga salningar, en vimpel i motorbåtsmastens topp	Används inte	Hyrestagarens vimplar under styrbords salning
SIGNALFLAGGOR	Under babords salning			Under babords salning eller i masttoppen	Används i allmänhet inte	Under babords salning
EVENEMANGS- VIMPLAR (TÄVLINGS-OSV.)	I akterstaget	Under babords salning	I akterstaget	Under babords salning	Används i allmänhet inte	
REKLAM- FLAGGOR	Förtöjd, i förstaget. Under gång, under babords salning			Under babords salning	Används i allmänhet inte. Om, dock ej på flaggstången	Används i allmänhet inte

FLAGGREGLEMENTE 2020

Styrelsen för Segling och Båtsport i Finland rf har godkänt detta flaggreglemente som vägledning för sina medlemsföreningar. Reglementet träder i kraft den första januari 2021.

INLEDNING

Flaggningspraxis till sjöss är så allmänt accepterad att förordningen om flaggning med Finlands flagga inte går in på detaljer. Man nöjer sig med att konstatera: "Vid flaggning ombord på statens fartyg skall internationell sedvana följas".

Användningen av flaggor och vimplar bygger på en lång och livskraftig tradition. Övergången från segelfartyg till bilfärjor och nöjesbåtar har gått lätt. Livskraften är en följd av att flaggan alltid både till lands och till sjöss har varit en samlande symbol, som väcker starka känslor. Flaggan talar om från vilket land båten kommer och den finländska båtklubbflaggan visar dessutom i vilken klubb båten är registrerad. Också vimplarna förmedlar många budskap till den som kan läsa dem. En av flaggningens grundprinciper är att man endast skall använda vimplar, som har en specifik betydelse.

Flaggningen till sjöss kan delas in i två grupper:

- Den del som berör akterflaggan är delvis reglerad med lagar. I detta hänseende följer lagstiftningen i alla länder samma internationella sjörättskonvention.¹⁾
- Till de delar av detta flaggreglemente, som baserar sig på lagstiftning och vilka bör följas på alla fartyg, hänvisas till respektive lag, förordning eller utlåtande av myndighet.
- Största delen av flaggningspraxis grundar sig i alla fall på praktiska tillämpningar, som har vuxit fram under århundradenas lopp. Att följa dessa är inte obligatoriskt men de är en del av gott sjömanskap. Med gott sjömanskap visar man också utåt att man är en kunnig skeppare. I detta flaggreglemente strävar man till att i detalj klarlägga innebörden av det i lagen inskrivna uttrycket "internationell sedvana" kompletterat med finländarnas egen praxis vid vimpelföring.

Det ursprungliga flaggreglementet från 2004 granskades av Sjöfartsverket, Sjöstridskrafterna, Gränsbevakningen och Tullstyrelsen samt ett stort antal experter

med flaggor och flaggning som specialitet. Detta Flaggreglemente har Segling och Båtsport i Finland rf:s flaggkommitté utarbetat på basen av det föregående flaggreglementet från 2012.

Flaggkommittén har uppdaterat detta Flaggreglemente 2020 så att det överensstämmer med lagändringar och förändrade myndighetsbeslut samt preciserat oklara tolkningar. Medlemmar i Flaggkommittén är Hannu Hillo, ordförande, Lauri Helaniemi, vice ordförande, Ari Mäkelä och Peter Wirbergh. Flaggkommittén ger råd angående flaggning och i frågor angående flaggor. Kontakt med Flaggkommittén fås via Segling och Båtsport i Finland rf: toimisto@spv.fi.

AKTERFLAGGAN

FINLANDS FLAGGA

Som flagga kan en fritidsbåt föra antingen Finlands nationalflagga eller båtklubbflagga.²⁾ Farkost uppfattas som finländsk och får föra Finlands flagga som akterflagga om den till minst 60 % är i finländsk ägo. Som finländsk ägare är i detta fall finländska medborgare samt i Finland registrerade juridiska personer. (Sjöl 1994/674 1§)³⁾ Flaggkommittén rekommenderar i samband med bruket av flaggan att betrakta som finländska juridiska personer sådana företag och föreningar, som till minst 60% ägs av finländska medborgare.

Trafik- och kommunikationsministeriet kan på basen av ansökan ge i Finland fast bosatt utländsk medborgare från ett annat land av Europeiska Ekonomiska Samarbetsrådet rätt att föra finsk akterflagga på av honom ägd farkost registrerad i Finland.³⁾

För att tillkännage medlemskap i finländsk båtklubb kan den, som seglar under utländsk flagga, föra klubbens medlemsvimpel eller Segling och Båtsport i Finland rf:s klubbvimpel.⁵⁾

BÅTKLUBBFLAGGAN

Båtklubbflaggan är jämställd med Finlands nationalflagga och kan föras både i Finland och utomlands. Vid segling på världshaven rekommenderas ändå nationalflaggan.

Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan bevilja och godkänna en registrerad båtförening rätten att föra en flagga härledd ur Finlands flagga Lag om

Finlands flagga (380/1978) 4 § 2 mom med ett specifikt särmärke. Endast stadfästa båtklubbflaggor får användas.⁶⁾ Båtklubbarna bör upprätthålla ett register över de medlemmars båtar, som har rätt att föra klubbflagga. Varje båt bör tillställas ett båtcertifikat, som fungerar som ett bevis på att båten får föra båtklubbflaggan.

En båt kan vara registrerad endast i en klubb och föra endast denna klubs flagga. Båtagaren kan däremot vara medlem i flera klubbar.

En finländsk båt som är registrerad i en finländsk båtklubb får föra klubbens flagga

- när ombord finns ett giltigt båtcertifikat utskrivet på basen av utförd besiktning och
- med ombord som skeppare eller besättning finns en medlem i klubben.

Båtklubbflagga får inte föras på registrerad båt

- om ombord inte finns någon medlem från klubben där båten är registrerad
- om båten används i kommersiellt syfte
- om båten är besiktigad för kommersiell trafik av myndighet, t.ex. som förbindelsebåt oberoende av om man uppbär avgift för transporten eller ej.

Om båten har finländska ägare i dessa fall, kan den föra Finlands nationalflagga.

Båt, som inte är registrerad i en båtklubb, har ej rätt att föra dess klubbflagga.

Båtklubbarnas arbetsbåtar får föra klubbflagga endast om de är registrerade i klubben. Båtklubbens vimpel får däremot föras i alla ovannämnda fall.⁵⁾

Båtklubbflagga kan med fördel hissas också iland i klubbens hemhamnar och på klubbens holmar.

De åländska båtklubbarna har rätt att använda av landskapsstyrelsen godkända båtklubbflaggor härledda ur Ålands flagga.⁷⁾

BÅTKLUBBFLAGGANS TILLKOMST OCH HISTORIA

Nyländska Jaktklubben fick som första finländska båtklubb sin klubbflagga år 1861. Förebild var Flodjaktklubbens i St. Petersburg endast ett år äldre flagga med ett blått St. George (rakt) kors på vitt botten. I det övre inre vita fältet fanns St. Petersburgs stadsvapen. Ryska Marinministeriet planerade NJKs flagga med "Nylands läns vapen fullständigt" i övre inre fältet. Kejsare Alexander II godkände flaggan tillsammans med NJKs stadgar. Generalamiral Storfurste Konstantin stadfäste beslutet med sin underskrift.

De flesta båtklubbar grundade under autonomins tid fick senare en likadan blåvit korsflagga dekorerad med sitt läns eller sin stads vapen. Samma regler gällde i hela det Ryska Kejsardömet ända till Stillahavskusten. Flaggan var stadfäst av det Ryska Marinministeriet och skulle visa att det var fråga om en rysk fritidsfarkost.

Dessa var befriade från normala trafikavgifter, hamnavgifter och tullformaliteter. Flaggan uppfattades som en nationell symbol jämställd med handelsflaggan.

Vid sekelskiftet 1900 fanns det över 30 segelklubbar i Finland. Det var ungefär lika många som i det övriga Ryska Kejsardömet sammanlagt. Finlands segelföreningars flagga blev så känd inom Östersjöområdet att man började uppfatta den som Finlands nationalflagga.

År 1910 kom kejsarens nådiga befallning, som påbjöd att alla segelklubbar skulle placera den ryska trikoloren i flaggans övre inre fält. Klubbemblemet skulle flyttas ner i flaggans nedre inre hörn.

Med denna åtgärd ville man naturligtvis poängtera att Finland trots sina många självständighetssträvanden var en del av det ryska imperiet. Det var ett typiskt uttryck för ofärdsperiodens förryskningssträvanden.

De finländska seglarna tyckte inte om den nya flaggan.

Den gick under öknamn som "slavflaggan", "bastmattan" osv. Flaggan var i bruk åren 1910-1917. När kejsardömet hade kollapsat i samband med den ryska revolutionen flyttades flaggemblemet tillbaka till sin gamla plats i övre inre hörnet. Den "rena" flaggan användes fram till år 1919.

När Finlands nationalflagga hade blivit stadfäst ändrades båtklubbflaggan. Ett smalt vitt kors placerades över det blåa korset. Vår nuvarande båtklubbflagga kom till år 1919.

Den finländska båtklubbflaggans ställning stadfästes på nytt år 1978 i lagen om Finlands flagga samt år 1983 i förordningen om fritidsfarkosters flaggor.

År 2020 fanns det i vårt land ca 340 båtklubbar, som hade en egen officiellt stadfäst klubbflagga. Vårt system med båtklubbflagga är unikt i hela världen. En stor del av flaggorna bär fortfarande sin hemorts vapen eller delar av detta som emblem, såsom Alexander III påbjöd år 1890.

FLAGGANS PLATS OCH STORLEK

Båtens värdigaste plats är aktern. Akterflaggan, som är större och högre i rang än alla andra flaggor och vimplar, förs följaktligen på en 10-15 grader bakåtlutad flaggstång i aktern. I hamn är det alltid möjligt och på de flesta båttyper också till sjöss. Flaggstängen bör vara placerad så att flaggan inte skymmer akterlanternan och inte smutsas ner av avgaser eller smutsiga föremål.

Det är viktigt att flaggan är placerad så att den kan fylla sin huvudsakliga uppgift – att synas.

Användningen av akterflaggstång på en segelbåt kan försvåras av en lång och lågt liggande bom. På en motorbåt med en hög överbyggnad bildas under gång luftvirvar, som gör att flaggan lätt rullas upp kring flaggstängen och inte kan fylla sin huvudsakliga uppgift att synas.

Om flaggan inte under gång kan föras på flaggspel i aktern, kan den föras

- › på ketch och yawl i mesanmastens topp
- › på gaffel eller sprisegelriggad båt i mesanmastens eller den enda mastens gaffel eller spristång
- › i motorbåtsmastens gaffel
- › på motorbåtar i flagglina under targabågen om denna är tillräckligt hög

Flaggan bör inte föras

- › i toppen på aktermasten, om denna är högre eller lika hög som de andra masterna såsom på skonertriggade båtar
- › i akterstaget på segelbåtar, flagghälsning eller sorgflaggning kan inte utföras
- › i toppen på motorbåtsmasten
- › i antenner eller annat sådant på motorbåtar

På små segelbåtar, som lätt tenderar att kantra, föres inte flagga. Följande mått på flagga och flaggstång rekommenderas:

Båtens längd	Flaggans storlek	Flaggstångens längd
under 7 m	33 cm x 54 cm	80 cm
	44 cm x 72 cm	100 cm
7 – 10 m	55 cm x 90 cm	120 cm
10 – 12 m	66 cm x 108 cm	145 cm
12 – 15 m	80 cm x 131 cm	175 cm
över 15 m	100 cm x 163 cm	210 cm

I gaffel och i mesanmastens topp kan man använda ungefär samma storleks flagga. Avståndet från flaggfästet i akterflaggstångens topp till däck bör vara minst 10 cm längre än flaggans diagonalmått. Flaggan bör alltid vara ren och hel.

FLAGGNING OCH FLAGGTID

Under gång hålls flaggan hissad hela tiden dygnet runt. Under långa seglatser på öppet hav behöver flaggan inte vara hissad om inga andra båtar är inom synhåll.

På bemannad förtöjd båt samt i båtklubbens hemhamnar och skärgårdshamnar hissas flaggan kl 08.00 och halas vid solnedgången, dock senast kl 21.00. Under midsommarnatten hålls flaggan hissad hela natten.⁸⁾ Om örlogsfartyg ligger inom synhåll följer man dess flaggtider.

Flaggtiderna ombord på en båt är inte bundna till klubbens flagghissning i början av säsongen eller flagghalning i slutet av säsongen.

Under kappseglingar inom Finlands territorialvatten för man i allmänhet inte flagga. Om också bara en del av kappseglingsrutten sträcker sig till internationellt vatten eller till annan stats territorialvatten för man däremot hela tiden flagga.

Användningen av flagga stipuleras i kappseglingsinstruktionerna.

Under segling utomlands kan man när det gäller flaggtider, följa värdlandets sed.

Att hala flaggan vid mörkets inbrott vittnar om gott sjömanskap.

FRÄMMANDE NATIONS FLAGGA

ARTIGHETSFLAGGA

Inom främmande nations territorialvatten för man ifrågavarande lands handelsflagga i miniatyr under styrbords salning. De egna vimplarna flyttas då till babords salning. På en motorbåt, som saknar salningar, kan artighetsflaggan föras i motorbåtsmastens topp. Om inte heller detta är möjligt kan man använda en liten mast på taket eller någon antenn. Huvudsaken är att artighetsflaggan inte förs på en plats med högre rang än akterflaggans.

Artighetsflaggan är en nationalflagga och förs endast då akterflaggan är hissad. Den hissas på morgonen efter akterflaggan och halas på kvällen före denna. Endast en artighetsflagga i gången hålls hissad.

Då man förflyttar sig från ett land till ett annat byter man flagga vid gränsen. Artighetsflaggan kan, om man så vill, hissas avseglingdagen i den sista hamnen i hemlandet och halas på kvällen den dag när man har återvänt till den första hamnen i hemlandet. Under långa seglingar ute på öppet hav för man i allmänhet inte artighetsflagga.

TILLKÄNNAGIVANDE AV NATIONALITET

Vid segling under främmande nations flagga t.ex. med hyrd båt kan en finländare signalera sin nationalitet genom att hissa Finlands flagga i miniatyr under babords salning. Båtklubbflagga används inte för detta ändamål.

Inga vimplar eller andra flaggor förs då under samma salning.

Om man har en utländsk gäst ombord på en finländsk båt, kan man visa honom artighet genom att hissa hans hemlands handelsflagga i miniatyr under babords salning. Om man har gäster ifrån två olika länder är det oartigt att hissa deras flaggor under varandra. Istället bör man använda två flagglinor bredvid varandra. Miniatyrflaggorna hissas precis som artighetsflaggan efter akterflaggan och halas före denna.

FLAGGNING VID SPECIELLA TILFÄLLEN

FLAGGHÄLSNING

En båt under gång kan i enlighet med internationell sed hälsa med flaggan på under gång varande örlogsfartyg, som för befälsvimpel i masttoppen.

Republikens presidents båt hör till denna grupp. Flagghälsning utförs endast på nära håll och då omständigheterna är sådana att hälsningen kan utföras utan att riskera egen och andras säkerhet.

Vid flagghälsning sänker man långsamt flaggan till flaggstångens halva längd och väntar tills det mötande fartyget har besvarat hälsningen. Därefter hissas flaggan i topp igen. Hälsningen kan också utföras så att flaggstången med flaggan lyfts ur sin hylsa och sänks i vågrät läge akterut.

Med flaggan hissad i mesantoppen eller under bomnocken hälsar man genom att sänka flaggan ner en tredjedel ifrån sin normala höjd. Man kan också hälsa på civila farkoster som t.ex. båt ifrån den egna klubben.

Att hälsa är frivilligt, att besvara en hälsning är en skyldighet.

SORGFLAGGNING

Vid sorgflaggning hissas flaggan först i topp och sänks sedan ner en tredjedel av flaggstångens eller mesanmastens längd. När sorgflaggningen är över hissas flaggan först i topp och halas därpå.

Förtöjd båt följer allmän eller privat sorgflaggning iland. Vid sorgflaggning under båtägarens dödsdag eller begravningsdag sänks också dennes personliga vimplar på halvstång.

Fartyg under gång sorgflaggar endast om en avliden finns ombord. Om urnan med askan skall föras ut med den avlidnes båt för att begravas i havet påbörjas sorgflaggningen på morgonen. I annat fall påbörjas denna när urnan bärs ombord. Sorgflaggningen avslutas när urnan är begravnen eller askan strödd i havet.

Då man möter ett sorgflaggat fartyg är det artigt att sänka flaggan till hälsning medan man passerar.

FLAGGNING ÖVER TOPP

Flaggning över topp kan företas på allmänna flaggningsdagar, vid klubbens festtillfällen, på båtens eller skepparens bemarkelsedagar eller vid andra festliga tillfällen.

Flaggorna kopplas ihop enligt allmänna regler på nöjesbåtar och handelsfartyg i följande ordning med början från fören: A, B, C, 1, D, E, F, 2, G, H, I, 3, J, K, L, 4, M, N, O, 5, P, Q, R, 6, S, U, V, 7, W, Y, Z, 8, första likhetstecknet, andra likhetstecknet, tredje likhetstecknet. Vid behov kan man använda flera signalserier efter varandra, men i normala fall är en serie tillräcklig.

Finländska marinen och andra länders örlogsfartyg använder flaggordningen A, B, 1, C, D, 2, E, F, 3, o.s.v. Även andra flaggningskutymmer förekommer vid festflaggning världen över.

Om serien slutar med en nummerflagga kan denna bytas ut mot en flagga, som är kortare och inte ligger ner mot däck. Flaggserien får inte avslutas vid flaggstångens topp. Flaggorna från masttoppen akterut bör kopplas så att de inte är upp och nervända.

Vid nationella flaggningsdagar ss. midsommaren, kan man i enlighet med internationell praxis och för att poängtera dagens betydelse hissa Finlands nationalflagga eller båtklubbflaggan i masttoppen över signalflaggorna. Vid segelklubbens fester eller under privata festtillställningar kan klubbflaggan hissas som toppflagga. Om man normalt för någon av vimplarna i grupp ett i masttoppen får den sitta kvar bredvid toppflaggan. Övriga vimplar får bli kvar på sina platser.

Om båtarna i utländsk hamn flaggar över topp under en nationell högtidsdag är det artigt att följa exemplet. Då hissar man värdlandets handelsflagga som toppflagga och tar ner artighetsflaggan.

Festflaggningen hålls hissad endast då akterflaggan är hissad. Den hissas efter akterflaggan och halas före denna. Om man är tillräckligt många ombord är det ännu stiligare att hissa och hala alltsammans samtidigt.

Normalt flaggar man över topp endast när båten ligger förtöjd. Undantag kan göras t.ex. vid insegling i formation eller under båtparad.

Vid flaggning över topp bör det råda god ordning på däck. Seglen bör vara beslag-na. Inga handdukar får hänga på tork. Inga arbeten får utföras på däck. Besättningen bör undvika att uppträda i arbetskläder.

VIMPLAR

VIMPLARNAS BETYDELSE

Vimplarna, som förs på en båt, vittnar om skepparens eller ägarens medlemskap i olika organisationer, avlagda examina och övriga intressen. På båt under gång

samt på bemannad båt i hamn förs endast vimplar som den aktuella skepparen är berättigad till. På obemannad förtöjd båt förs vimplar som ägaren eller innehavaren har rätt att använda. Alla vimplar bör ha en funktion.

Skämt- eller reklamvimplar med anknytning till vissa situationer eller evenemang kan, om man så önskar, hissas under babords salning. Vindpåsar o.a. tänkta att glädja barnen lämpar sig bäst i akterstaget.

VIMPLAR OCH DERAS RANGORDNING

Vimplarna hissas enligt nedan beskrivna rangordning:

1. den mest aktade gruppen – hissas alltid över de andra vimplarna

- vimplar härledda ur båtklubbflaggan
 - kommodorsvimpel
 - vicekommodorsvimpel
 - medlemsvimpel
 - prisenämndsvimpel
 - hedersledamotvimpel

2. gruppen

- riksomfattande förbunds stadfästa examens- och kompetensvimplar ss.
 - Segling och Båtsport i Finlands kompetensvimplar
 - Finlands Navigationsförbunds skepparvimplar
 - Finlands Scouters skepparvimpel

Vimplarna anger nödvändigtvis inte medlemskap i respektive sammanslutning.

- riksomfattande förbunds och föreningars stadfästa medlemsvimplar ss.
 - Segling och Båtsport i Finland rf:s klubbvimplar
 - Sjöbjörnsvimpel

Dessa vimplar kan utom medlemskap också ange befattning i sammanslutningen.

3. gruppen

- rederivimplar, som anger båtens ägare ss.
 - båtuthyrningsfirmornas vimplar
- befattningsvimplar, vilka anger att båtens besättning har förbundit sig att sköta vissa uppdrag ss.
 - scouternas Nodu-vimpel (undersöker vattendrag)
- person-, båt- och fria samfunds vimplar

VIMPLARNAS ANVÄNDNING

Högst tre vimplar förs under varandra i samma lina under styrbord salning.

Om man har två linor under salningen kan man också hissa vimplarna bredvid varandra. Den yttre linan är då högre i rang än den inre.

När man för artighetsflagga flyttas vimplarna till babords salning. En segelbåt kan också föra en vimpel ur grupp ett i masttoppen eller stormastens topp. En motorbåt som saknar salningar kan föra en vimpel i motorbåtsmasten, på gösstake i fören eller i en liten flaggstång på taket. Vimplarna får vara hissade dygnet runt hela seglingssäsongen, dock så att klubbens reglemente efterföljs. När båten lyfts upp för vintern tas alla vimplar ner.

Det är helt korrekt att också använda vimplar som representerar andra klubbar än den där båten är registrerad. Av vimplar som tillhör samma serie används endast en i gången. Man för alltså inte samma klubbs kommodorsvimpel och medlemsvimpel och skärgårdsskepparvimpel samtidigt. Utländska vimplar används på samma sätt som finländska, dock så att den finländska vimpeln hissas ovanför den utländska. Skepparen kan själv bestämma vilka av sina vimplar han vill använda. Han kan också bestämma vimplarnas inbördes rangordning inom de olika vimpelgrupperna.

Vimplar i användning bör alltid vara rena och hela. Vimplar håller längre i användningen om de tas ner då båten ligger i hemmahamnen.

SPECIALFLAGGOR OCH – VIMPLAR

DELTAGAR- OCH EVENEMANGSVIMPLAR

På segelbåt förs tävlings-, eskader- och evenemangsvimplar vanligtvis i akterstaget. I speciella fall kan de föras under babords eller t.o.m. under styrbords salning.

På motorbåt förs de på motsvarande sätt under salningarna, i en liten vimpelstång eller i någon antenn. På rangskalan är deltagar- och evenemangsvimplar jämförbara med vimplarna i grupp tre. Evenemangets arrangör ger direktiv om var den aktuella vimpeln skall föras.

Vanligtvis förs vimplarna under den tid evenemanget pågår, men ingenting hindrar att man håller dem hissade också framöver. De får sitta uppe dygnet runt.

REKLAMFLAGGOR

Sponsorernas eller motsvarande reklamflaggor får inte användas som akterflagga.²⁾ På förtöjd segelbåt hissas de vanligtvis i förstaget. Om man vill föra dem under gång hissar man dem under babords salning.

SJÖRÖVARFLAGGA

Sjörövarflagga förs överhuvudtaget inte. Dödskaflaggan leder tankarna till tortyr och död. Att hissa en sådan för att roa barnen är groteskt och vittnar om dåligt sjömanskap. Sjöröveri förekommer ännu i den dag som är. Sjörövarna kapar, plundrar och dödar besättningen på alla världens hav, t.o.m. på Medelhavet och Östersjön.

EUROPEISKA UNIONENS FLAGGA

EU:s blåa stjärnflagga får inte användas som akterflagga, ty den ersätter inte enligt sjörättskonventionen en nationalflagga. Den kan, om man vill, användas som en vimpel.^{1) 2) 9)}

SIGNALFLAGGOR

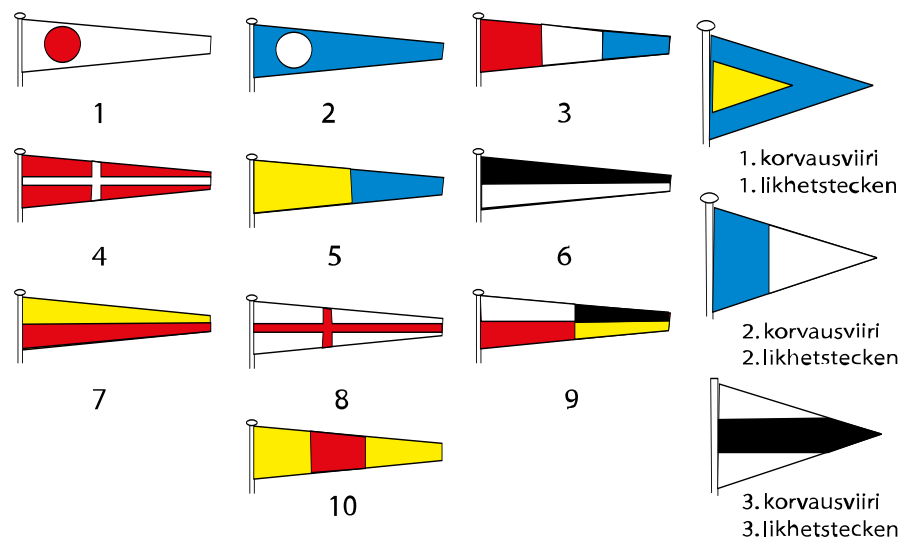
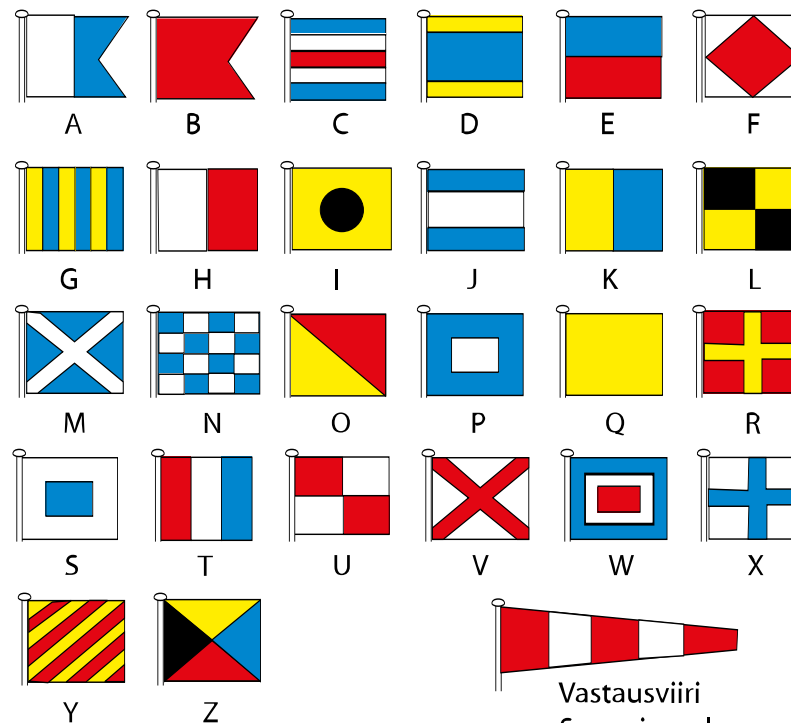
Signalflaggor hissas vid behov på segelbåt under babords salning och på motorbåt på möjligast synligt ställe, t.ex. i motorbåtsmasten.

TEXTHÄNVISNINGAR

- 1) Internationella sjörättskonventionen SopS 50/1996
- 2) Lag om Finlands flagga 380/1978
- 3) Sjölag (1994/674)
- 4) Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om tillämpning av 1 kap. 1 och 1 a § i sjölagen
- 5) Underhandling mellan Sjöfartsverket och Flagghänsynskommittén 24.3.2003 och 27.11.2006
- 6) Statsrådets förordning om ändring av förordningen om fritidsfarkosters flaggor 1191/2018
- 7) Landskapslag om Ålands flagga 41/1992
- 8) Förordning om flaggning med Finlands flagga 383/1978
- 9) Sjötrafiklagen 19.6.2019/782
- EU-kommissionens utlåtande D(2001) PL1590031

Kansainvälsiset viestiliput

Internationella kodflaggor

SUOMEN PURJEHDUS JA VENEILY
Särkiniementie 5 B 62
00210 Helsinki

SEGLING OCH BÅTSPORT I FINLAND
Mörtnäsvägen 5 B 62
00210 Helsingfors

LIPPUKOMITEA • FLAGGKOMMITTÉN

SUOMEN PURJEHDUS JA VENEILY RY
SEGLING OCH BÅTSPORT I FINLAND RF